

[Knud Bro.]

folketingets medlemmer og den videnskabelige forskning.

Betingelserne for et politisk arbejde har i stadig stigende grad ændret sig, således at man kan sige, at det ikke, således som det måske kunne være tilfældet i gamle dage, er muligt for det enkelte medlem at sætte sig ind i hver enkelt af de sager, som lægges frem for folketinget. Det er ganske nødvendigt, at folkestyret allierer sig med eksperter, hvis kunnen vi kan trække på, når der skal lægges et materiale frem for folketinget. Af dette materiales kvalitet afhænger i høj grad muligheden for at træffe en fornuftig beslutning. Hvis folketinget ikke har en sådan alliance med eksperterne, så kan det tænkes, at vi ender med at blive en eksklusiv diskussionsklub.

Det ligger i selve folkestyrets form, at folketinget må passe dagen og vejen, men det ligger også i folketingets arbejdsform, at vi somme tider kan blive lidt for kortsigtede i vor effektivitet. Jeg tror, vi ved en alliance med videnskaben vil kunne få viden og fremsyn, som i allerhøjeste grad er tiltrængt i dagens politik. Mange husker endnu, hvad der skete, da Niels Bohr henvendte sig til en kreds af politikere om atombombeproblemet, hvilket kortsynet svar han fik. Vi kender også strålingsfareproblemet og ved, hvorledes det har ført på den ene side til letsindigheder og på den anden side til uvidende panik. Således kunne man nævne spørgsmål på spørgsmål, som har optaget os. Ofte har man en fornemmelse af, at vi ikke havde den fornødne baggrund for at tage stilling til dem.

Allerede for 10 år siden henvendte en kreds af danske videnskabsmænd sig derfor til folketinget for at anbefale, at man lavede en fælles komité mellem videnskabsmænd og politikere. Jeg tror ikke, jeg røber hemmeligheder, som ikke må røbes, når jeg siger, at et af de første programpunkter, man dengang havde på dagsordenen, var spørgsmålet om forureningen — et spørgsmål, som vi altså beskæftigede os med her i tinget 10 år efter på det ærede medlem hr. Morten Langes foranledning. Det ville have været en meget stor fordel, om vi kunne være kommet 10 år før. Giftproblemet er et andet af de problemer, vi sidder med nu, og som vel nok kunne have været taget op før.

Forslaget dengang gik ud på, at ethvert medlem af folketinget samt en kreds af omkring 75 videnskabsmænd plus nogle enkelte andre skulle sætte sig sammen og drøfte tingene til gensidig information og oplysning. Det skulle være medlemmer fra alle partier, og det skulle være en egentlig information.

Siden har OECD og Europarådets videnskabelige og kulturelle komité taget dette problem op. Man holdt i 1961 en konference i London mellem videnskabsmænd og parlamentarikere, hvor man besluttede at udvide dette arbejde og gøre det ved at afholde en kongres i Wien i 1964. Organisationskomiteen for denne kongres blev ledet af forhenværende minister Ole Bjørn Kraft, og fra dansk side deltog desuden de ærede medlemmer hr. Frode Jakobsen, frk. Helga Pedersen og hr. Knud Thomsen.

Hvis jeg skulle opsummere konklusionen af den kongres, der blev holdt i Wien i 1964, gør jeg det vist bedst ved at citere den østrigske politiker Karl Czernetz. Med formandens tilladelse vil jeg kort citere, hvad han sagde ved den lejlighed:

„Det parlamentariske demokrati er i dag i stor fare, hvis parlamenterne ikke får indflydelse på udformningen af den videnskabelige politik, men denne alene bliver fastsat af videnskabsmændene og regeringerne.“

Man vedtog som konklusion af kongressen, at det var nødvendigt, at man rundt omkring i landene skabte fælles komiteer mellem videnskabsmænd og parlamentarikere, og man henstillede til lande, der ikke havde sådanne komiteer, at overveje skabelsen deraf.

I England har man allerede tidligere løst dette problem. Så tidligt som i 1939 nedsatte man en komité mellem parlamentarikere og videnskabsmænd. I 1959 fik man i Sverige „Sällskapet riksdagsmän och forskare“, kaldet RIFO, som tæller 175 rigsdagsmænd og 140 forskere. Det er naturligvis i første række forskningsinteresserede parlamentarikere og videnskabsmænd repræsenterende forskningen inden for jordbrug, medicin, naturvidenskab og teknik. Denne RIFO-komité har taget en lang række spørgsmål op, og når man forsker i det svenske, får man det indtryk, at det absolut har været en succes. Hvad regeringens eks-